

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 22 0 P 023369 20 Rev
Sarajevo, 20.01.2021. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Marijane Omerčaušević, kao predsjednice vijeća, Svjetlane Milišić-Veličkovski i Suada Kurtovića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A. B. iz S.M., ... koga zastupa punomoćnica Edina Karagić, advokat iz Sanskog Mosta, protiv tuženog F. K. iz S. M., ... koga zastupa punomoćnica Marija Stanković-Vukmirica, advokat iz Prijedora, radi naknade štete, v.s. 100.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj: 22 0 P 023369 20 Gž 2 od 04.06.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 20.01.2021. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se djelimično usvaja, te se nižestepene presude preinačavaju tako što se tuženi obavezuje tužitelju isplatiti iznos od 95.000,00 KM umjesto iznosa od 100.000,00 KM.

U ostalom dijelu revizija se odbija.

Tužitelj se obavezuje tuženom naknaditi troškove postupka nastale u povodu revizije u iznosu od 48,55 KM u roku od 30 dana.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sanskom Mostu broj: 22 0 P 023369 19 P 2 od 28.02.2020. godine, stavom prvim izreke, obavezan je tuženi tužitelju isplatiti iznos od 100.000,00 KM na ime naknade nematerijalne štete po osnovu umanjenja opće životne aktivnosti, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude 28.02.2020 godine pa do isplate, u roku od 30 dana. Stavom drugim obavezan je tužitelj da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.235,90 KM, u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj: 22 0 P 023369 20 Gž 2 od 04.06.2020. godine, stavom prvim izreke, žalba tuženog je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena, dok je stavom drugim odbijen zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.468,50 KM.

Blagovremeno podnesenom revizijom tuženi pobija drugostepenu presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. Zakona o parničnom postupku i pogrešne primjene materijalnog prava, te predlaže da ovaj sud reviziju usvoji, preinači nižestepene presude i odbije tužbeni zahtjev, a tužitelja obaveže da mu naknadi troškove postupka pred nižestepenim sudovima, uvećane za troškove sastava revizije u iznosu od 1.468,50 KM, ili da ukine nižestepene presude i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama razloga iz revizije i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹, ovaj sud je odlučio kao u izreci.

Revizija je djelimično osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu nematerijalne štete po osnovu umanjenja životne aktivnosti, koja je tužitelju nastala usljed povreda prilikom nesreće na radu, za koju je tuženi, kao odgovorno lice zanatske radnje K.F. - poslodavca tužitelja, oglašen krivim pravomoćnom krivičnom presudom.

Iz činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda proizlazi da je tužitelj dana 12.07.2010. godine bio zaposlenik K.F.čiji je vlasnik tuženi, da je tog dana tužitelj doživio nezgodu na poslu na način da je pao sa skele postavljene oko objekta na kojem su se izvodili građevinski radovi, da je usljed pada sa skele tužitelj zadobio teške tjelesne povrede koje su dovele do umanjenja životne aktivnosti 100%, sa potpunom nepokretnošću donjeg dijela tijela, da tužitelj nije doprinio nastanku štete, niti da šteta bude veće nego što bi inače bila, te da je zanatska radnja „K.F.“ nakon predmetne nesreće prestala sa radom. Takođe je utvrđeno da je tuženi presudom Općinskog suda u Sanskom Mostu broj 22 0 K 019086 12 K od 06.11.2012. godine proglašen krivim što je dana 12.07.2010. godine kao samostalni privrednik i odgovorna osoba ZUD „K.F.“ Sanski Most, prilikom obavljanja građevinskih radova u okviru svoje djelatnosti, i to postavljanja fasade na kući, postupio protivno propisima i općepriznatim tehničkim pravilima prilikom izvođenja građevinskih radova, na način da je protivno odredbi člana 73. do 79. Pravilnika o zaštiti na radu u građevinarstvu izvršio postavljanje skele za izvođenje fasade, na način da postavljena skela nije imala dovoljan broj podnih dasaka čija ukupna širina mora biti minimum 80 cm, kao i dovoljan broj ograde (leđobrana), što je imalo za posljedicu da radnik A.B. - tužitelj, prilikom obavljanja radova stane na dasku koja je zapravo predstavljala sigurnosnu dasku i bila zakovana na skeli i to jelovu dasku dužine 304 cm, širine 22 cm, debljine 5 cm, koja je usljed stajanja polomljena na 87 cm dužine, gdje su na prelomu vidljive truležne promjene, usljed čega je tužitelj pao sa skele i zadobio teške i po život tjelesne povrede u vidu mnogobrojnih povreda u predjelu grudnog koša sa prelomom 7 grudnog pršljena i ozljedom kičmene moždine sa posljedičnom oduzetošću donje polovine tijela (ispod preloma 7 grudnog pršljena - paraplegija) te nagnječenje oba pluća i preloma palčane kosti desne nadlaktice, što je sve skupa uzrokovalo trajne i znatne posljedice sa 100% smanjenjem životne aktivnosti, čime je tuženi počinio teško krivično djelo protiv opće sigurnosti ljudi i imovine iz člana 328. stav 3, u vezi sa čl. 326. st. 2. i 1. KZ FBiH, kažnjivo po članu 328. stav 3. istog zakona, pa mu je sud izrekao uvjetnu osudu, kojom je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci i određeno da se ova kazna neće izvršiti ako optuženi u roku od 2 godine od pravomoćnosti presude ne izvrši novo krivično djelo, a tužitelj je sa imovinsko-pravnim zahtjevom upućen na parnicu.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja, nižestepeni sudovi su, primjenom odredaba čl. 154. i 200. Zakona o obligacionim odnosima², tužitelju dosudili novčanu naknadu za duševnu bol zbog umanjenja životne aktivnosti, cijeneći sve relevantne okolnosti koje su od značaja za odmjerenje visine nematerijalne štete.

¹ „Službene novine Federacije BiH“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, „Službeni list RBiH“ br. 2/92 i 13/94, „Službene novine Federacije BiH“ br. 29/03 i 42/11

Bez osnova je prigovor revidenta da je pobijana presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi s čl. 4, 8, 191. i 221. Zakona o parničnom postupku.

Suprotno navodima revidenta da je drugostepeni sud pogrešno i nepotpuno ocijenio provedene dokaze, ovaj sud cijeni da drugostepeni sud nije postupio protivno odredbi člana 8. Zakona o parničnom postupku. Po ocjeni ovog suda, prvostepeni sud je dao logično i valjano obrazloženje za svoj zaključak da tuženi nije dokazao da je tužitelju zabranio da se penje na skelu postavljenu oko objekta na kojem su izvođeni građevinski radovi. Do takvog zaključka prvostepeni sud je došao ocjenom izvedenih dokaza koja nije proizvoljna. Naprotiv, iz obrazloženja prvostepene presude vidljivo je na koji način je prvostepeni sud cijenio međusobno kontradiktorne iskaze svjedoka i parničnih stranaka, te da je, cijeneći tako sve dokaze u njihovoj međusobnoj vezi, zaključio da tuženi tužitelju nije direktno zabranio da se penje na skelu, a time i da nema doprinosa tužitelja nastanku štete. Drugostepeni sud je prihvatio takvu ocjenu dokaza kao pravilnu, te odgovorio na žalbene navode tuženog istaknute u tom pravcu, u skladu s odredbama čl. 221. i 231. Zakona o parničnom postupku. Cijeneći da pravilna ocjena dokaza od strane nižestepenih sudova nije izostala, ovaj sud je našao da se ovi navodi revidenta u suštini svode na osporavanje činjeničnih zaključaka nižestepenih sudova, iz kojih se razloga revizija ne može izjaviti u smislu odredbe člana 240. stav 2. istog zakona.

Revident nadalje ističe da tokom postupka pred nižestepenim sudovima nije izveden dokaz vještačenjem od strane vještaka medicinske struke, što je isticano i u žalbi protiv prvostepene odluke, a drugostepeni sud to, po mišljenju revidenta nije cijenio. U reviziji se navodi da je na ovaj način došlo do povrede načela neposrednosti i usmenosti, budući da su nižestepene presude zasnovane na nalazu i mišljenju vještaka datim za potrebe krivičnog postupka, te da stranke nisu imale priliku u parničnom postupku postavljati pitanja vještaku.

Protivno ovakvim navodima istaknutim u reviziji, ovaj sud je cijenio da je, prema odredbi člana 12. stav 3. Zakona o parničnom postupku, sud u parničnom postupku u pogledu postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti učinitelja vezan za pravomoćnu presudu krivičnog suda kojom se optuženi oglašava krivim. Ova odredba podrazumijeva da je sud u parničnom postupku vezan činjeničnim opisom bića krivičnog djela utvrđenim pravosnažnom krivičnom presudom. S druge strane, činjenice navedene u izreci krivične presude koje ne ulaze u obilježje krivičnog djela, mogu se u parničnom postupku osporavati. U konkretnom slučaju, krivična odgovornost tuženog utvrđena je za krivično djelo protiv opće sigurnosti ljudi i imovine iz člana 328. stav 3. Krivičnog zakona Federacije BiH. Ovom odredbom propisano je da će se učinitelj krivičnog djela iz člana 326. stav 2. (nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova, iz nehata) kazniti kaznom zatvora do 5 godina ako je tim djelom neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera. Jedno od obilježja bića ovog krivičnog djela je, dakle, postojanje teške tjelesne ozljede treće osobe, pa utvrđenje povreda koje je tužitelj pretrpio i trajnih posljedica koje su one ostavile tj. 100% smanjenja životne aktivnosti, predstavlja činjenični opis bića krivičnog djela kojim je sud vezan u parničnom postupku.

Pored toga, tuženi od početka postupka vođenog pred nižestepenim sudovima nije osporio činjenični opis krivičnog djela kakav je naveden u izreci krivične presude.

Zbog toga nije bilo nužno u parničnom postupku izvoditi dokaz vještačenjem kako bi se utvrdio stepen umanjenja životne aktivnosti tužitelja, već je ova činjenica mogla biti

utvrđena ocjenom krivične presude Općinskog suda u Sanskom Mostu broj: 22 0 K 019086 12 K od 06.11.2012. godine

Pri tome, imajući u vidu da se radi o potpunom, stopostotnom umanjenju životne aktivnosti, ovaj sud cijeni da nisu bila potrebna dodatna pojašnjenja u smislu preostalih funkcija i aktivnosti koje tužitelj može samostalno obavljati.

Zbog toga je ovaj revizijski sud našao da ni u pogledu primjene člana 12. stav 3. Zakona o parničnom postupku, te ocjene izvedenih dokaza radi utvrđenja stepena umanjenja životne aktivnosti tužitelja, nižestepeni sudovi nisu načinili povredu pravila parničnog postupka.

Osnovano se, međutim, revizijom prigovara da su nižestepeni sudovi pogrešno primijenili materijalno pravo, smatrajući da nije od značaja okolnost da tužitelj ostvaruje naknadu za tjelesno oštećenje po propisima o invalidskom osiguranju, odnosno socijalnoj zaštiti. Naprotiv, ova se okolnost mora cijeliti kod određivanja visine naknade nematerijalne štete, o čemu je Vrhovni sud FBiH zauzeo stav objavljen u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda broj 1/2010, kao i u Biltenu broj 1-2/2011.

Pravo na naknadu za tjelesno oštećenje, dakle, utiče na određivanje visine iznosa pravične novčane naknade za duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti, ali ne isključuje pravo oštećenog na ovaj vid nematerijalne štete. Ova se naknada uzima u obzir pri utvrđivanju visine pravične naknade za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti, tako što, na osnovu svih okolnosti slučaja, sud utvrđuje u kojoj mjeri naknada za tjelesno oštećenje utiče na visinu novčane naknade za ovaj vid nematerijalne štete.

Tačan iznos naknade za tjelesno oštećenje – lične invalidnine koju tužitelj prima od nadležnog centra za socijalni rad, u postupku pred nižestepenim sudovima nije utvrđen. Ukupna primanja koja tužitelj ostvaruje po osnovu lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć drugog lica i ortopedskog dodatka iznose 403,36 KM mjesečno. Po ocjeni ovog suda, imajući u vidu sve okolnosti koje su i nižestepeni sudovi cijenili prilikom utvrđivanja visine pravične naknade za duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti, a posebno životnu dob tužitelja, stepen umanjenja životne aktivnosti, koji podrazumijeva tužiteljevu nemogućnost da se brine o sebi i svojim ličnim potrebama, kao i potpunu nemogućnost privređivanja, ovaj sud je cijenio da naknada za tjelesno oštećenje koju tužitelj prima po osnovu invalidnosti, u minimalnoj mjeri utiče na visinu novčane naknade za pretrpljene duševne bolove, te mu je iz tog razloga dosudio iznos od 95.000,00 KM kao pravičnu i adekvatnu naknadu nematerijalne štete.

Iz navedenih razloga, ovaj sud je na osnovu odredbe člana 250. stav 1. Zakona o parničnom postupku reviziju djelimično usvojio, te nižestepene presude preinačio kao u stavu prvom izreke, a u preostalom dijelu reviziju odbio primjenom člana 248. istog zakona.

Prema odredbi člana 397. stav 2. Zakona o parničnom postupku, kad sud preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek, odlučit će o troškovima cijelog postupka. Budući da je, nakon preinačenja nižestepenih presuda, došlo do neznatne razlike u ukupnom uspjehu tužitelja u sporu, to je revizija u tom dijelu odbijena.

U pogledu troškova sastava revizije, ovaj sud je, cijeneći uspjeh tuženog u revizijskom postupku u odnosu na vrijednost pobijanog dijela drugostepene presude, u skladu sa odredbom člana 31. Zakona o advokaturi FBiH³, kojom je propisano da nagrada advokatima za pruženu

³ „Službene novine Federacije BiH” br. 40/02, 29/03, 18/05 i 68/05

pravnu pomoć u toku jedne preduzete pravne radnje ne može prelaziti prosječnu plaću u Federaciji BiH, tuženom dosudio troškove na ime sastava revizije u iznosu od 48,55 KM.

Predsjednica vijeća
Marijana Omerčaušević, s.r.